

Ocena čebelarske pašne sezone 2025

Aleš Bozovičar, ONS (ales.bozovicar@czs.si)

Foto: Arhiv ČZS

Za nami je še ena pašna sezona, ki si jo bomo zagotovo zapomnili. Tokrat končno po dobrih, če ne kar odličnih donosih po vsej državi, katerih rezultat je ena boljših in nadpovprečnih sezon. Takšno smo čebelarji po nekaj slabih letinah še kako potrebovali, da smo si ponovno napolnili zaloge medu.

Začetek letošnjega leta ni obetal takšnega razpleta in zaključka. Zima je bila ponovno mila, sledili so zgodnejši fenološki razvoj rastlin in vdori hladnega zraka v času brstenja prvih medovitih dreves. Poleg vremena so v začetku leta pri marsikaterem čebelarju slabo obetale tudi čebelje družine, saj so bile izgube čez zimo marsikje velike. Beležili jih nismo le pri nas, temveč so o še večjih izgubah poročali iz vse Evrope in tudi izven evropskih meja.

Letos smo ovrgli kar nekaj teorij o odpornosti oz. bolje neodpornosti rastlin proti vremenskim neprijetnostim. To se je pokazalo že pri akaciji, ki je letos večinoma dobro prestala negativne temperature. Le z izjemo nižjih leg Bele krajine, Brežic in Bizeljskega, pozebe nismo beležili, čeprav so se temperature na določenih območjih, kjer raste akacija, spustile celo do -3°C . Zakaj letos akacija pri takih temperaturah večinoma ni pozebla, je težko reči. Zagotovo so škodo blažili vremenski pogoji (vlaga, veter, tlak). Domnevamo pa tudi, da razlog za boljšo odpornost tiči že v letu poprej, ko v jesenskem času ni bilo večje suše, rastline so bile dobro preskrbljene in so bile olistane daljši čas. Posledično je proces fotosinteze trajal dlje, kar je pripomoglo k nastanku večjega deleža sladkorja. Domnevamo, da je zaradi tega zmrziščna točka drevesnega soka nižja in zato odpornost rastlin proti pozebi boljša. Ali ta teorija/domneva drži, bomo videli v prihodnjih letih, če bodo situacije podobne. Druga teorija, ki jo je ovrgla akacija, je tudi vezana na temperaturo. Po dosedanjih izkušnjah je akacija pri nižjih temperaturah v času cvetenja zelo slabo medila oz. sploh ne. Letos je navkljub nočnim temperaturam pod 10°C in dnevnim pod 20°C še vseeno razmeroma dobro medila in čebelam omogočala donose do 2 kg na dan. Za primerjavo: v preteklih letih so bili donosi v

takšnih pogojih nični oziroma, še pogosteje, negativni. Tretjo teorijo je prav tako ovrgla akacija, saj je kljub zelo zgodnjemu in dobremu olistanju dobro medila, kar se prav tako v preteklih letih ni zgodilo.

Ostanimo še pri akaciji, ki je na Primorskem začela cveteti okoli 25. aprila. Cvetja je imela obilo in tudi medenje je bilo dobro. Kar je preprečilo res odlično bero, je bil dež. Prišel je nekoliko prezgodaj in prej končal pašo, tako da je čebele niso mogle v celoti izkoristiti. Padavine so imele negativni vpliv tudi na cvetenje akacije kasneje na vzhodu in jugu države. Donosi so kljub temu bili, vendar ne tako dobri kot na zahodnem delu države.

Vrnimo se še malo v čas pred cvetenjem akacije, na cvetlično pašo in cvetenje oljne ogrščice. Čebele so v večjem delu dobro izkoriščale pašo na regratu, sadnem drevju in divji češnji ter se tako dobro razvijale, kar je pripomoglo tudi k boljšemu izkoriščanju kasnejših paš. Dobro je cvetela tudi oljna ogrščica, vendar so bile površine, posejane z njo, manjše.

Sočasno z akacijevo pašo je začel cveteti gorski javor, ki je imel solidno število cvetov, česar nismo pričakovali, saj je dobro cvetel že lani. Na javorju so se sicer, šele po cvetenju, dobro razvile ušice, a so čebele kljub temu ta vir našle in ga izkoriščale še v juniju. Na smreki letos večjega števila kolonij ušic ni bilo. Opaziti je bilo sivozeleno lisasto smrekovo ušico, močno puhasto smrekovo ušico, rdečerjavo puhasto smrekovo ušico in v mesecu avgustu tudi veliko črno smrekovo ušico, vendar niso bile zastopane v takšnem številu, da bi omogočile samostojno pašo. Podobno kot v lanskem letu se je na različnih lokacijah pojavljal veliki in mali smrekov kapar, vendar ne v takšnih količinah, ki bi omogočale pašo.

Drugačna situacija je bila s povzročitelji medenja na hoji. Predvsem z razvojem zelene hojeve ušice. Opazne so bile tudi posamezne kolonije velike rjave hojeve ušice, ob sečnji podrtih hojevih drevesih na območju Logaške planote pa smo opazili tudi posamezne male hojeve

Foto: Arhiv ČZS

kaparje. Donose sta zagotovo ponudila tudi ta dva povzročitelja, težko pa ocenimo, v kakšnih količinah. Glavnino donosov na hoji je namreč omogočila zelena hojeva ušica, ki je bila že ob koncu maja opažena na območju Logaške planote, Logatca, Hrušice, Ljubljanskega vrha, Krima, Velikih Lašč, Ribnice ter severnega dela Pohorja. Kasneje – ob koncu meseca junija – pa se začela pojavljati in izločati praktično po vsej Sloveniji. Ušica je dobro izločala tudi na Gorenjskem, kjer je hoja prisotna. Izločanje je trajalo vse do konca avgusta, v višjih, poznejših legah na območju Ribnice in Kočevja, še nekoliko dlje, v sredino meseca septembra, pa na južnem delu Pohorja. Čebelarji, ki so čebele pred kostanjevo in lipovo pašo namestili na hojevo pašo, so imeli tako dve ali celo tri dobra točenja hojevega ali vsaj gozdnega medu. Kljub temu da je glavnina paše bila hoja, v večini nismo točili hojevega medu z značilnim zelenim odtenkom. Kar nakazuje, da so čebele lahko obiskovale še druge vrste ušic na listavcih, ki jih je bilo letos veliko, oz. sklepamo, da mana, ki so jo izločale zelene ušice, letos ni bila tako vrstno značilna.

Nekoliko je donose v avgustu pokvarilo vreme, saj je bilo dežja preprosto preveč. Deležni smo bili pogostih padavin, tudi močnejših nalivov, ki so vplivali na število in razvoj ušic na drevesih. Poleg tega so se dobro razvili tudi naravni sovražniki ušic, ki so še dodatno vplivali na zmanjševanje njihovega števila.

V ugodnem junijskem vremenu sta cvetela tudi lipa in kostanj. Predvsem lipa je ponudila odlične donose, saj so se mestoma dobro razvile ušice, ki so donose na lipi še povečale in podaljšale medenje. Kostanj je velikemu številu cvetov navkljub medil slabše, kot smo pričakovali. To se odraža tudi v iztočenem medu v času kostanjeve paše, ki marsikje ni imel značilnih karakteristik kostanjevega medu, kar nakazuje, da so prevladovali drugi pašni viri.

Paša pa s končanjem medenja glavnih medovitih rastlin še ni bila povsem končana. Čebele so si letos tudi v tem času brez večjih težav zagotovile zalogo cvetnega prahu in jim je v večjem delu države uspelo vzdrževati skoraj celotne dnevne potrebe. Čebelarске tehtnice marsikje še v septembru niso beležile večjega negativnega

stanja. Cvetele so gozdna podrast, zlata rozga, žlezava nedotika, posamezne njivske površine, posejane z ajdo, sončnicami in deteljami. V prvi polovici septembra je začel cveteti navadni bršljan, ki je na Primorskem in na območju Bele krajine omogočal dnevne donose krepko čez 1 kg, kar zaradi nagle kristalizacije medu v satju pomeni težavo za čebele v zimskem času.

V višjih legah so se na nekaterih območjih razvile uši na macesnu, ki so izločale in omogočale rahle pozitivne donose. Tudi mana ušic na macesnu hitro kristalizira v satju, zato previdnost na takih lokacijah ne bo odveč.

Letošnje leto je bilo z vidika medenja zagotovo posebno. Kar dobro prikažejo tudi podatki o oceni letne proizvodnje medu. Od leta 2011 je model za oceno letne pridelave medu enak. Za donose medu uporabimo podatke opazovalnih postaj, za število čebeljih družin pa podatek, ki nam ga posreduje Uprava RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin, ki ga pridobijo ob vsakoletnem popisu števila čebeljih družin. Glede na izredno slab odziv čebelarjev ob sporočanju števila čebeljih družin v lanskem letu ocena števila čebeljih družin v Sloveniji za leto 2024 ni bila možna. Zato smo za izračun ocene letne pridelave morali uporabiti ocenjeno število čebeljih družin iz leta 2023. Ocenjeno število čebeljih družin v letu 2023 je znašalo 207.799.

Povprečni donos medu na opazovalnih postajah (zajetih je bilo 145 opazovalnih postaj) je v letu 2025 znašal 27,81 kg, kar je krepko nad povprečjem zadnjih let, ko so bile pašne sezone slabše. Letošnja ocena pridelave medu za kar 2556 ton presega povprečje zadnjih 12 let in znaša 4044,63 tone.

Od spremljanih opazovalnih postaj se je letos kot najboljša lokacija izkazalo območje Remšnika, tik ob meji z Avstrijo, kjer je opazovalna postaja izmerila kar 113,10 kg donosa. Sledi ji Logaška planota s 86,92 kg. Na tretje mesto se je uvrstilo tehtnica Čebelarškega društva Vuhred z donosom 76,54 kg. Navedel sem le prve tri, a letos tudi druge opazovalne postaje ne zaostajajo dosti. Vsem čebelarjem (in čebelarkam) želim dobro prodajo medu ter si želim, da vas ob pogledu na polne posode medu ne zamika hitra prodaja pod (priporočeno?) ceno. Kakšna je ta cena, vsak čebelar pri sebi ve. Želim si le, da – preden se odločite za med postaviti (pre)nizko ceno – pomislite na leta slabega medenja, ki so bila in zagotovo še bodo. 🍯

Želim vam dobro prezimitev čebel ter ponovno uspešno bero v letu 2026!

